Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)

den 22 maj 2014*

”Överklagande — Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Marknaden för industrisäckar av plast — En enda och fortlöpande överträdelse”

I mål C-35/12 P,

angående ett överklagande enligt artikel 56 i stadgan för Europeiska unionens domstol, som ingavs den 24 januari 2012,

Plásticos Españoles SA (ASPLA), Torrelavega (Spanien), företrätt av E. Garayar Gutiérrez, M. Troncoso Ferrer och E. Abril Fernández, abogados,

sökande,

i vilket den andra parten är:

Europeiska kommissionen, företrädd av F. Castilla Contreras och F. Castillo de la Torre, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande i första instans,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Borg Barthet samt domarna E. Levits och M. Berger (referent),

generaladvokat: E. Sharpston,

justitiesekreterare: handläggaren L. Carrasco Marco,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 15 januari 2014,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: spanska.

Dom

1 Plásticos Españoles SA (ASPLA) har yrkat att domstolen ska upphäva den dom som Europeiska unionens tribunal meddelade i mål ASPLA/kommissionen (T-76/06, EU:T:2011:672, nedan kallad den överklagade domen), genom vilken tribunalen ogillade klagandens talan om delvis ogiltigförklaring av kommissionens beslut K(2005) 4634 slutlig av den 30 november 2005 i ett förfarande enligt artikel [81 EG] (ärende COMP/F/38.354 – Industrisäckar) (nedan kallat det omtvistade beslutet) samt upphäva eller, i andra hand, sätta ned det bötesbelopp som klaganden ålagts genom detta beslut.

Bakgrund till tvisten och det omtvistade beslutet

2 Klaganden är ett aktiebolag bildat enligt spansk rätt. Bolaget har sedan 1982 tillverkat och sålt en mängd olika plastprodukter, däribland industrisäckar. Bolaget är dotterbolag till Armando Álvarez SA (nedan kallat Armando Álvarez), ett bolag bildat enligt spansk rätt som år 2002 ägde 98,6 procent av klagandens kapital.

3 I november 2001 upplyste British Polythene Industries plc Europeiska gemenskapernas kommission om att det förelåg en kartell inom sektorn för industrisäckar (nedan kallad kartellen).

4 Efter att i juni 2002 ha genomfört kontroller inledde kommissionen den 29 april 2004 det administrativa förfarandet och utfärdade ett meddelande om invändningar mot ett flertal bolag, däribland klaganden och Armando Álvarez.

5 Den 30 november 2005 antog kommissionen det omtvistade beslutet. I artikel 1.1 j i detta beslut fastställs att klaganden och Armando Álvarez har överträtt artikel 81 EG genom att, från och med den 8 mars 1991 till och med den 26 juni 2002, ha medverkat i en serie avtal och samordnade förfaranden i sektorn för industrisäckar av plast i Belgien, Tyskland, Spanien, Frankrike, Luxemburg och Nederländerna, vilka bestod i fastställande av priser, upprättande av gemensamma modeller för beräkning av priser, uppdelning av marknader, fördelning av försäljningskvoter, uppdelning av kunder, affärer och beställningar, ingivande av samordnade anbud i samband med vissa anbudsinfordringar samt utbyte av individualiserad information.

6 Kommissionen ålade därför klaganden och Armando Álvarez, i artikel 2 första stycket h i det omtvistade beslutet, böter på 42 miljoner euro med angivande av att de två företagen var solidariskt betalningsansvariga för detta belopp.

Den överklagade domen

7 Genom ansökan som inkom till tribunalens kansli den 24 februari 2006 väckte klaganden talan om ogiltigförklaring av det omtvistade beslutet. Klaganden yrkade att tribunalen skulle ogiltigförklara beslutet i den del det rörde klaganden och i andra hand sätta ned det bötesbelopp som kommissionen hade ålagt.

8 Klaganden åberopade fem grunder till stöd för sin talan. De tre första grunderna avsåg de faktiska omständigheterna vilka påstods ha felbedömts med avseende på för det första betydelsen av klagandens agerande, för det andra avgränsningen av relevant produktmarknad och geografisk marknad, och för det tredje storleken på de marknadsandelar som lagts till grund för beräkningen av bötesbeloppen. Den fjärde grunden avsåg åsidosättande av artikel 81 EG och rättssäkerhetsprincipen då kommissionen kvalificerat överträdelsen som en enda och fortlöpande överträdelse. Under den femte grunden gjordes gällande att det bötesbelopp som klaganden ålagts fastställts i strid med såväl reglerna för beräkning av bötesbelopp som principerna om likabehandling och proportionalitet.

9 Tribunalen ogillade talan i dess helhet

Parternas yrkanden och förfarandet vid domstolen

10 Klaganden har yrkat att domstolen ska

— upphäva den överklagade domen,

— i andra hand, kraftigt sätta ned de böter som kommissionen ålagt klaganden, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

11 Kommissionen har yrkat att domstolen ska

— ogilla överklagandet, och

— förplikta klaganden att ersätta rättegångskostnaderna.

12 Ordföranden på domstolens sjätte avdelning beslutade den 15 maj 2013 att vilandeförklara målet till dess att förfarandena i målen Gascogne Sack Deutschland/kommissionen (C-40/12 P, EU:C:2013:768), Kendrion/kommissionen (C-50/12 P, EU:C:2013:771), och Groupe Gascogne/kommissionen (C-58/12 P, EU:C:2013:770) hade avslutats. Målet återupptogs efter det att domarna i dessa mål hade meddelats den 26 november 2013.

Prövning av överklagandet

Den första grunden

Parternas argument

13 Klaganden har gjort gällande att den överklagade domen är felaktig med avseende på den rättsliga kvalificeringen av de faktiska omständigheterna och de konsekvenser som dragits av denna kvalificering med avseende på tillämpningen, i klagandens fall, av begreppet en enda och fortlöpande överträdelse.

14 Tribunalen påstås ha gjort tre felbedömningar, i punkterna 30, 31 och 33 i den överklagade domen, avseende klagandens delaktighet i överträdelserna inom sektorn för så kallade öppna säckar. Tribunalen grundade sig enligt klaganden i det avseendet på rena antaganden trots att det fanns indicier, nämligen det faktum att klaganden inte hade deltagit i de diskussioner på regional nivå i vilka dessa säckar behandlades, som inte bara ger upphov till tvivel med avseende på klagandens medverkan i kartellen utan som till och med tyder på att klaganden inte medverkande i kartellen.

15 Vidare anses tribunalen felaktigt ha kommit fram till att klaganden hade deltagit i överträdelsen inom sektorn för ”blockbags”, trots att det av konstaterandena i punkterna 44–52 i den överklagade domen framgår att indicierna i dessa punkter talar för att klaganden inte deltog i diskussionerna kring denna produkt och att bolaget således inte var inblandat i de konkurrensbegränsande beteendena beträffande denna produkt.

16 Slutligen framgår det inte av den bevisning som tribunalen hänvisade till i punkterna 67–69 i den överklagade domen att klaganden, även med beaktande av att bolaget deltagit i vissa möten där konkurrensbegränsande beteenden diskuterats, kände till eller borde ha känt till att detta beteende ingick i ett övergripande hemligt samarbete inom kartellen, såsom det beskrivs i det omtvistade beslutet.

17 Kommissionen har gjort gällande att den första grunden inte kan tas upp till sakprövning, eftersom den innebär ett ifrågasättande av tribunalens bedömning av bevisningen.

Domstolens bedömning

18 I den mån det under denna grund påstås att tribunalen gjorde en felaktig rättslig kvalificering av den ingivna bevisningen, ska det först erinras om räckvidden av de anmärkningar som riktats mot klaganden i det omtvistade beslutet.

19 Såsom tribunalen påpekade i punkt 57 i den överklagade domen avser det omtvistade beslutet en mångfacetterad kartell som påverkade flera typer av säckar och flera geografiska områden. Enligt beskrivningen av kartellen i punkt 444 i samma beslut, hade den strukturen av ”en övergripande grupp … och regionala och funktionella undergrupper … till synes skilda från varandra”, vilken som helhet utgjorde en ”sammanhängande och samordnad konstruktion härledd ur en rad omständigheter”. Tribunalen underströk att kommissionen inte hade anklagat mottagarna av nämnda beslut för att ha medverkat på alla de sätt på vilka kartellen tog sig uttryck, utan för att ha ”deltagit däri i olika grad”.

20 Beträffande frågan om i vilken omfattning klaganden hade deltagit i de samordnade förfaranden som beskrivs i det omtvistade beslutet, konstaterade tribunalen efter att ha prövat samtliga argument som klaganden anfört, i punkt 63 i den överklagade domen, att klaganden huvudsakligen invände mot en i det omtvistade beslutet icke förekommande anmärkning, nämligen att klaganden skulle ha deltagit i kartellens samtliga internationella, regionala och funktionella inslag. Mot denna bakgrund slog tribunalen fast att den ingivna bevisningen inte visade att klaganden hade deltagit i en annan omfattning än vad kommissionen anklagat bolaget för i det omtvistade beslutet, då denna delaktighet bekräftades av en rad tillräckligt precisa och samstämmiga uppgifter.

21 Vad gäller klagandens anslutning till kartellen fann tribunalen i punkt 70 den överklagade domen att kommissionen hade gjort en riktig bedömning när den, trots att klaganden inte hade medverkat i undergrupperna, hade deltagit i den övergripande kartellen. Tribunalen motiverade sin bedömning genom att understryka bland annat i punkt 68 i samma dom att klaganden hade deltagit i kartellen på central nivå, det vill säga varifrån initiativen kom.

22 I motsats till vad klaganden har påstått är en sådan bedömning av bevisningen förenlig med fast rättspraxis, enligt vilken förekomsten av ett konkurrensbegränsande förfarande kan härledas ur ett antal sammanträffanden och indicier som när de beaktas tillsammans och när annan hållbar förklaring saknas kan utgöra bevis för att en överträdelse av konkurrensreglerna har skett (dom Aalborg Portland m.fl/kommissionen, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P och C-219/00 P, EU:C:2004:6, punkt 57, och dom Sumitomo Metal Industries och Nippon Steel/kommissionen, C-403/04 P och C-405/04 P, EU:C:2007:52, punkt 51).

23 I den mån klaganden söker hävda att den bevisning som tribunalen bedömt är tvetydig, inte tillräckligt precis och samstämmig och därför inte underbygger rättens slutsatser, påpekar domstolen att den inte kan överpröva tribunalens bedömning av bevisvärdet av de handlingar som ingetts till den instansen, förutom i fall då reglerna om bevisbörda och bevisföring inte har följts eller handlingarna har missuppfattats, vilket inte har gjorts gällande i förevarande fall (dom FLSmidth/kommissionen, C-238/12 P, EU:C:2014:284, punkt 31 och där angiven rättspraxis).

24 Överklagandet kan följaktligen inte vinna bifall på den första grunden.

Den andra grunden

Parternas argument

25 Klaganden har i första hand gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning när den i punkt 115 i den överklagade domen avvisade det argument som klaganden anfört under förhandlingen, såsom ett nytt argument, nämligen att kommissionen hade gjort en uppenbart felaktig bedömning när den beräknade bolagets marknadsandelar, inte på grundval av dess egen försäljning, utan genom att även inkludera den försäljning som dess moderbolag Armando Álvarez hade realiserat.

26 I sak har klaganden gjort gällande att – eftersom det företag som direkt medverkar i överträdelsen, i förevarande fall dotterbolaget, ska skiljas från det företag som ska hållas ansvarigt för det sistnämndas beteende, nämligen moderbolaget – frågan om hur allvarlig överträdelsen är ska bedömas enbart med beaktande av dotterbolagets omsättning, innan moderbolaget, när bötesbeloppet väl har beräknats, hålls solidariskt ansvarigt för betalningen av dessa böter. Denna metod tillämpades i det omtvistade beslutet på de övriga företagen i kartellen medan klaganden var ensam om att bötfällas på nämnda sätt, vilket är diskriminerande och oberättigat.

27 I andra hand har klaganden gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning genom att inte på eget initiativ pröva om det omtvistade beslutet innehöll en tillräcklig motivering till varför kommissionen i klagandens fall hade avvikit från tillämplig lagstiftning, rättpraxis på området och den metod som tillämpats på de övriga företag som var inblandade i samma kartell med avseende på beräkningen av böterna. I avsaknad av en objektiv motivering som förklarar denna särbehandling, innebär den ett åsidosättande av principen om likabehandling.

28 Kommissionen har yrkat att den andra grunden för överklagandet ska underkännas i varje del.

Domstolens bedömning

29 Inför prövningen av den anförda grunden erinras om klagandens argument vid tribunalen.

30 Det framgår av ansökan genom vilken talan väcktes i tribunalen och av punkterna 98–103 i den överklagade domen att klaganden framförde fem olika slags argument i syfte att ifrågasätta det sätt på vilket det utgångsbelopp som kommissionen använde för att beräkna böterna hade fastställts. För det första hävdade klaganden att kommissionen inte kunde kvalificera de ifrågavarande beteendena som en enda och fortlöpande överträdelse. För det andra menade bolaget att utgångsbeloppen inte kunde beräknas utifrån marknadsandelar. För det tredje anklagades kommissionen för att ha åsidosatt principen om individuellt ansvar, genom att beakta företagets totala försäljning av industrisäckar i de länder som berördes av kartellen. För det fjärde gjorde bolaget gällande att kommissionen inte kunde beakta försäljningen för år 1996 vid beräkningen av marknadsandelarna, eftersom försäljningen därefter minskat kraftigt. Slutligen gjordes gällande att de böter på 42 miljoner euro som företaget ålagts var uppenbart oproportionerliga, bland annat i förhållande till de eventuella fördelar som företaget åtnjutit till följd av överträdelsen.

31 Det framgår av punkterna 104 och 115 i den överklagade domen att klaganden vid förhandlingen i tribunalen gjorde gällande att kommissionen hade gjort en uppenbart felaktig bedömning genom att inte beräkna klagandens marknadsandel utifrån den egna försäljningen utan genom att även låta

moderbolagets, det vill säga Armando Álvarez, försäljning ingå i beräkningen. Som svar på en av tribunalen ställd fråga angav klaganden att detta argument skulle förstås som en utvidgning av de grunder som klaganden anfört under det skriftliga förfarandet.

32 Enligt tribunalen rörde inget av de argument som klaganden anfört i sin ansökan den påstått felaktiga beräkningen av marknadsandelen som bolaget gjort gällande under förhandlingen. Tribunalen fastställde därför att detta argument skulle betraktas som ett nytt argument och avvisade det med stöd av artikel 48.2 i tribunalens rättegångsregler.

33 I den mån klaganden i samband med överklagandet gör gällande att argumentet att fel begåtts vid beräkningen av marknadsandelen stödjer de grunder som åberopades i första instans under följande benämningar: ”Kommissionen har gjort en felaktig bedömning av omständigheterna i målet”, ”Åsidosättande av artikel 15.2 i [rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, första förordningen om tillämpning av artiklarna [81 EG] och [82 EG] (EGT 13, 1962, s. 204; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8)] och riktlinjerna för beräkning av böter [som döms ut enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel [65.5 KS] (EGT C 9, 1998, s. 3)]” samt av ”principen om likabehandling och proportionalitetsprincipen vid fastställelsen av [bötesbeloppet]”, räcker det att påpeka att det faktum att benämningen av en grund i den ansökan genom vilken talan väcktes i första instans är allmänt hållen inte ger en möjlighet att i ett senare skede i förfarandet utveckla specifika argument som inte har ett tillräckligt starkt samband med de argument som anförts i nämnda ansökan.

34 I förevarande fall framgår det av handlingarna i målet att klaganden, i samband med ansökan, under de benämningar som anges i föregående punkt, utvecklat flera specifika argument avseende beräkningen av de böter som kommissionen ålagt bolaget, utan att för den skull ifrågasätta det faktum att dess marknadsandel beräknats med beaktande av både dess egen försäljning och Armando Álavarez försäljning. Beaktandet av marknadsandelen utifrån den faktiska ekonomiska kapaciteten, hos de företag som överträtt unionsrätten, att väsentligt skada konkurrensen utgör ett grundläggande element i den beräkningsmetod som används för att fastställa böterna. Klaganden måste därför specifikt ifrågasätta denna metod vid tribunalen redan när ansökan ges in (se, för ett liknande resonemang, dom SGL Carbon/kommissionen, C-564/08 P, EU:C:2009:703, punkt 31).

35 Tribunalen gjorde därför en riktig bedömning när den i punkt 116 i den överklagade domen underkände klagandens argument att kommissionen gjort en felaktig beräkning när den fastställde dess marknadsandel med inkluderande av moderbolagets försäljning.

36 Det saknas därför anledning att pröva huruvida argumentet är välgrundat.

37 I den mån klaganden i andra hand har gjort gällande att tribunalen gjorde en felaktig rättstillämpning genom att inte på eget initiativ pröva huruvida det omtvistade beslutet innehöll en tillräcklig motivering till varför kommissionen hade avvikit från reglerna för beräkningen av böterna, såsom kommissionen hade tillämpat dem på övriga företag som deltagit i kartellen, påpekas att klaganden inte gjorde gällande inför tribunalen att de sistnämnda och klaganden hade behandlats olika med avseende på fastställandet av bolagets markandsandel inför beräkningen av böterna.

38 Då några sådana påståenden aldrig framförts vid tribunalen kan densamma inte klandras för att ha underlåtit att på eget initiativ pröva huruvida det enligt i det omtvistade beslutet fanns en motivering som kan rättfärdiga en sådan särbehandling, eftersom den inte hade ombetts att utöva sin prövningsrätt i det avseendet.

39 Argumentet avseende en sådan särbehandling ska således betraktas som nytt och kan därför inte prövas i samband med överklagandet. Domstolen är nämligen i ett mål om överklagande endast behörig att pröva den rättsliga bedömningen av de grunder som har åberopats i den lägre instansen (dom FLSmidth/kommissionen, EU:C:2014:284, punkt 42). Av det anförda följer att överklagandet inte till någon del kan vinna bifall på den andra grunden.

40 Av det anförda följer att talan inte kan vinna bifall på någon av de två grunder som klaganden har åberopat till stöd för sitt överklagande. Överklagandet ska därför ogillas i sin helhet.

Kommissionens yrkande om ändring av skälen

Kommissionens argumentation

41 Kommissionen har i sin svarsskrivelse yrkat att domstolen ska ändra motiveringen i punkt 47 i den överklagade domen. Kommissionen anser att tribunalen missuppfattade den framlagda bevisningen när den på grundval av uppgifter från en deltagare vid ett möte i undergruppen ”blockbags” fann att klaganden inte hade deltagit i detta möte, trots att dess namn stod med på deltagarlistan till detta möte.

Domstolens bedömning

42 Enligt artikel 116.1 i domstolens rättegångsregler, i dess lydelse vid tiden för nämnda yrkande, får yrkandena i svarsskrivelsen avse att överklagandet helt eller delvis ska avvisas eller ogillas eller att tribunalens avgörande helt eller delvis ska upphävas eller att de yrkanden som framställts i första instans ska bifallas. I artikel 113.1 i domstolens rättegångsregler uppställs samma krav när det gäller de yrkanden som framställs i ett överklagande (dom Edwin/harmoniseringsbyrån, C-263/09 P, EU:C:2011:452, punkt 83).

43 I förevarande fall har kommissionens inte yrkat att domstolen ska upphäva, ens delvis, den överklagade domen, utan ändra ett konstaterande som tribunalen gjorde i samband med sin prövning av den första grunden för talan, en grund som för övrigt underkändes.

44 Yrkandet ska följaktligen avvisas.

Rättegångskostnader

45 Enligt artikel 184.2 i rättegångsreglerna ska domstolen besluta om rättegångskostnaderna när överklagandet ogillas.

46 Enligt artikel 138.1 i samma rättegångsregler, som är tillämplig i mål om överklagande med stöd av artikel 184.1 i dessa regler, ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att klaganden ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom klaganden har tappat målet, ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande:

1) Överklagandet ogillas.

2) Plásticos Españoles SA (ASPLA) förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna.

Underskrifter